

А К Т
лісопатологічного обстеження насаджень
ДП «Словечанський лісгосп АПК»,
що потребують суцільної санітарної рубки

24 січня 2025 року

с. Словечне
Коростенський район
Житомирська область

На звернення ДП «Словечанський лісгосп АПК», лист № 41 від 14.01.2025 року, відповідно п. 30 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555 (в редакції постанови КМУ від 26.10.2016 р. № 756 з урахуванням змін постанови КМУ від 09.12.2020 р. № 1224), та наказу від 14.01.2025 № 15 в/ч «Про створення комісії з визначення доцільності призначення дерев до суцільної та вибіркової санітарної рубки, які не запроектовані чинними матеріалами лісовпорядкування (2014)», комісією в складі, головного спеціаліста відділу охорони та захисту лісів Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Вадима САВЧУКА, представника Овруцької міської ради Володимира БАШИНСЬКОГО, голови Словечанської сільської ради Володимира ТРИКИШІ, голови Гладковицької сільської ради Миколи БУХОВЦЯ, провідного інженера-лісопатолога державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі ДСЛП «Київлісозахист») Юрія ДВОРАКІВСЬКОГО, начальника відділу лісового господарства Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства «Житомироблагроліс» Сергія ГРИЦЕНКА, головного лісничого ДП «Словечанський лісгосп АПК» Михайла ЛІНКЕВИЧА, лісничих Бігунського лісництва Михайла АНДРОСОВИЧА, Словечанського лісництва Сергія ОЛЕХНОВИЧА, Слобідського лісництва Василя ГРИБА, Овруцького лісництва Олександра ОЛЕХНОВИЧА, Гладковицького лісництва Сергія ТКАЧУКА та лісничого Перебродського лісництва Сергія КИКЛИ в період з 20 по 24 січня 2025 року проведено лісопатологічне обстеження насаджень ДП «Словечанський лісгосп АПК», що потребують суцільної санітарної рубки (далі - ССР) в 2025 році.

Результати обстеження

Таксаційна характеристика лісових насаджень, що обстежувались, наведена нижче за матеріалами базового лісовпорядкування 2014 року.

Бігунське лісництво

Категорія захисності – захисні ліси

ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм та ін..

Кв. 61, вид. 12, площа 1,6 га., склад 8Сз2Бп, вік 22 роки, повнота 0,82, бонітет 1Б, ТЛУ- А₂С. На ділянці (1), у північно-західній частині виділу на площі 0,5 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосноюю златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянюкою, трутовиками.

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв. 81, вид. 16, площа 0,8 га., склад 5Сз5Бп, вік 42 роки, повнота 0,81, бонітет 3, ТЛУ- А₃С. На всій площі виділу 0,8 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянкою, трутовиками.

Кв. 84, вид. 55, площа 3,2 га., склад 8Сз2Бп, вік 82 роки, повнота 0,73, бонітет 2, ТЛУ- В₂ДС. На ділянці (2), у північно-західній частині виділу на площі 0,9 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянкою, трутовиками.

Кв. 87, вид. 49, площа 4,6 га., склад 7Сз3Бп, вік 87 років, повнота 0,59, бонітет 2, ТЛУ- В₃ДС. На ділянці (1), у західній частині виділу на площі 0,9 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянкою, трутовиками.

Словечанське лісництво

Категорія захисності – експлуатаційні ліси

Кв. 20, вид. 31, площа 11,5 га., склад 10Сз+Бп, вік 82 роки, повнота 0,60, бонітет 2, ТЛУ- А₄С. На ділянці (7), у західній частині виділу на площі 0,8 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянкою, трутовиками.

Слобідське лісництво

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв. 32, вид. 20, площа 3,4 га., склад 10Сз+Бп, вік 52 роки, повнота 0,85, бонітет 1, ТЛУ- В₂ДС. На ділянці (1), у західній частині виділу на площі 0,3 га, спостерігається масове всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Кв. 50, вид. 10, площа 9,5 га., склад 10Сз, вік 72 роки, повнота 0,70, бонітет 1, ТЛУ- В₂ДС. На ділянці (1), у південно-східній частині виділу на площі 0,7 га, спостерігається масове всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Кв. 89, вид. 44, площа 9,8 га., склад 10Сз, вік 62 роки, повнота 0,51, бонітет 1А, ТЛУ- В₂ДС. На ділянці (7), у східній частині виділу на площі 0,7 га, спостерігається масове всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами.

Гладковицьке лісництво

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв. 19, вид. 20, площа 5,3 га., склад 9Сз1Бп, вік 57 років, повнота 0,92, бонітет 1, ТЛУ- В₃ДС. На ділянці (1), в західній частині виділу на площі 0,8 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження стихійним лихом - вітровал, бурелом.

Кв. 20, вид. 4, площа 2,7 га., склад 9Сз1Бп+Ос, вік 57 років, повнота 0,92, бонітет 1, ТЛУ- В₃ДС. На ділянці (1), у північній частині виділу на площі 0,8 га, спостерігається масове всихання дерев сосни, берези та осики. Причиною всихання є пошкодження пожежею в 2020 році.

Кв. 93, вид. 39, площа 4,5 га., склад 10Сз, вік 72 роки, повнота 0,41, бонітет 2, ТЛУ-А₂С. На ділянці (1), в північно-західній частині виділу на площі 0,4 га, спостерігається масове всихання дерев сосни. Причиною всихання є пошкодження пожежею в 2020 році.

Вищевказані ділянки Гладковицького лісництва, пошкоджені пожежею, відповідним чином відображені в акті про лісову пожежу №1 від 16.04.2020 р.

Перебродське лісництво

Категорія захисності - експлуатаційні ліси

Кв. 20, вид. 6, площа 1,9 га., склад 8Сз2Бп, вік 72 роки, повнота 0,58, бонітет 2, ТЛУ-В₃ДС. На ділянці (3), у східній частині виділу на площі 0,6 га, спостерігається масове всихання дерев сосни та берези. Причиною всихання є пошкодження синьою сосною златкою, сосновими лубоїдами, враження дерев листяних порід бактеріальною водянькою, трутовиками.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень

Обстежені насадження характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності. Причиною погіршення санітарного стану окремих лісонасаджень Словечанського та Гладковицького лісництв є пошкодження пожежами в першій половині 2020 році сильного та дуже сильного ступеня. Характер всихання дерев (відмираючих та сухостійних) - суцільний. Висота нагарів на стовбурах дерев до зони тонкої кори, а обвуглення зони кореневої шийки (з відмиранням камбію) - більше 3/4 периметра. На деревах сосни хвоя відсутня. Дерева сосни відпрацьовані такими стовбуровими шкідниками як: синя соснова златка, сірий довговусий вусач, шести зубий короїд тощо. Відбувається відшарування кори на стовбурах. Внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів шкідників-ксилофагів характеризуються наявністю «синяви», яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів.

Дерева інших лісотвірних порід (Бп, Ос, Влч, Дз) відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників та вражені трутовиком. На листяних деревах гілки другого і третього порядків відсутні, опадання кори. На деревах листяних порід в межах обвуглення стовбурів наявні плодові тіла грибів сапрофітів.

Дерева сосни та берези мають зовнішню або внутрішню стовбурову гниль, відбувається вітровал через згнивання комлевої частини, частина дерев стала неліквідом. В подальшому в насадженнях пошкоджених лісовими пожежами є висока імовірність відпаду та створення захаращеності.

Насадження розладнані, низькоповнотні, з великою кількістю сухою, що має зовнішню гниль, частина стала неліквідом та створює захаращення.

Окремі обстежені лісові насадження пошкоджені стовбуровими шкідниками – синя соснова златка та великий і малий соснові лубоїди, короїд-стенограф: внаслідок зменшення стійкості хвойних лісів до шкідників та хвороб відбулося всихання хвойних насаджень, основною причиною якого є розповсюдження та розмноження стовбурових шкідників, які в свою чергу, є носіями збудників офіостомових грибів. Осередки стовбурових шкідників сильного ступеню. Переважна кількість дерев відноситься до V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (хвоя руда або відсутня, часткове або повне опадання кори, дерева відпрацьовані стовбуровими шкідниками, гілки другого і третього порядків відсутні). Насадження розладнані, низькоповнотні, з великою кількістю сухою, що має зовнішню гниль, частина стала неліквідом та створює захаращення.

Крім того в обстежених соснових насадженнях спостерігається всихання другорядних порід дерев: берези повислої та вільхи від трутовика справжнього, бактеріальної водянки, всихання дерев осики та дуба від трутовика несправжнього, дерев

дуба внаслідок пошкодження дубовою бронзовою златкою, яка є переносчиком збудника хвороби дуба звичайного трахеомікоз дуба. Дерев явно відносяться до дерев V (свіжий сухостій) та VI (старий сухостій) категорій стану (масові водяні пагони, гілки другого та третього порядків відсутні, опадання кори, наявність плодових тіл).

В сосновому лісонасадженні Гладковицького лісництва квартал 19 виділ 20 підвиділ 1 площею 0,8 га відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодних умов (сильних поривів вітру), що відбулися в осінній період 2024 року, пошкодження характеризуються як поодинокого характеру, так місцями групового або куртинного характеру. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламанним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами як хвойних так і листяних деревних порід. Пошкоджені дерева відносяться до категорій стану IV (відмираючі), V (свіжий сухостій) та захаращеності, яку створюють вітровальні дерева. На час обстеження відбулося відпрацювання стовбурів пошкоджених дерев сосни стовбуровими шкідниками, переважно сосновими вусачами, а тому на виконання діючих Санітарних правил в лісах України, зокрема п. 14, 16 та 17 в обстежених лісонасадженнях необхідне термінове проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів з одночасною ліквідацією захаращеності та профілактикою виникнення та поширення нових осередків шкідників і хвороб лісу.

Всього обстежена площа по даному підприємству складає **8,2 га**.

Відвід дерев в зазначену рубку проведено згідно п.п. 6, 15, 17, 27 діючих Санітарних правил в лісах України.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводилась силами лісової охорони ДП «Словечанський лісгосп АПК».

ВИСНОВОК

На час обстеження вказані негативні чинники призвели до утворення значної кількості відмираючих дерев, свіжого сухостою та сухостою минулих років. Життєздатні дерева I-III категорії стану (без ознак ослаблення, ослаблені та дуже ослаблені) на даних ділянках становлять повноту нижчу критичного показника п.27 діючих Санітарних правил в лісах України.

Комісія визначила загиблі та розладнані ділянки, які доцільно призначити у ССР згідно діючих Санітарних правил в лісах України на таких площах:

Бігунське лісництво

кв.61, вид. 12, ділянка (1) – 0,5 га;

кв.81, вид. 16, ділянка (-) – 0,8 га;

кв.84, вид. 55, ділянка (2) – 0,9 га;

кв.87, вид. 49, ділянка (1) – 0,9 га;

Разом по лісництву: 3,1 га.

Словечанське лісництво

кв.20, вид. 31, ділянка (7) – 0,8 га;

Разом по лісництву: 0,8 га.

Слобідське лісництво

кв.32, вид. 20, ділянка (1) – 0,3 га;

кв.50, вид. 10, ділянка (1) – 0,7 га;

кв.89, вид. 44, ділянка (7) – 0,7 га;

Разом по лісництву: 1,7 га.

Гладковицьке лісництво

кв.19, вид.20, ділянка (1) – 0,8 га;

кв.20, вид.4, ділянка (1) – 0,8 га;

кв.93, вид.39, ділянка (1) – 0,4 га;

Разом по лісництву: 2,0 га.

Перебродське лісництво

кв.20, вид. 6, ділянка (3) – 0,6 га;

Разом по лісництву: 0,6 га.

Всього по підприємству: 8,2 га.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Підставою здійснення рубок є належність дерев до сухостійних, відмираючих або дуже ослаблених внаслідок пошкодження пожежами, шкідниками, хворобами лісу, внаслідок аварій та стихійного лиха.

ССР провести в 2025 році з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням порубкових залишків. Оптимальний термін проведення ССР – I квартал 2025 року.

Лісовій охороні підприємства вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом суміжних насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

На зрубках, що утворяться після виконання призначених ССР провести лісовідновні роботи шляхом створення лісових культур на площі **6,4 га** навесні 2025 року та шляхом природного відновлення лісу на площі **1,8 га**.

Посадку лісових культур здійснити згідно діючих схем змішування, способів обробітку ґрунту та інших технологічних особливостей у відповідності до лісорослинних умов.

Даним обстеженням нових осередків первинних шкідників і хвороб лісу не виявлено.
Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, а також рослин і тварин занесених до Червоної книги України при обстеженні не виявлено.

Підписи членів комісії:

Головний спеціаліст відділу охорони та захисту лісів Центрального міжрегіонального УЛМГ		Вадим САВЧУК
Представник Овруцької міської ради		Володимир БАШИНСЬКИЙ
Голова Словечанської сільської ради		Володимир ТРИКИША
Голова Гладковицької сільської ради		Микола БУХОВЕЦЬ
Провідний інженер-лісопатолог ДСЛП «Київлісозахист»		Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ
Начальник відділу лісового господарства ЖОКАП «Житомироблагроліс»		Сергій ГРИЦЕНКО
Головний лісничий ДП «Словечанський лісгосп АПК»		Михайло ЛІНКЕВИЧ
Лісничий Бігунського лісництва		Михайло АНДРОСОВИЧ
Лісничий Словечанського лісництва		Сергій ОЛЕХНОВИЧ
Лісничий Слобідського лісництва		Василь ГРИБ
Лісничий Овруцького лісництва		Олександр ОЛЕХНОВИЧ
Лісничий Гладковицького лісництва		Сергій ТКАЧУК
Лісничий Перебродського лісництва		Сергій КИКЛА